

ОЦІНКА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ У СОЦІАЛЬНО-ЕФЕКТИВНІЙ СИСТЕМІ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Котвіцька А. А., Волкова А. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

На сьогодні особливістю розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я (ОЗ) є вплив сукупності факторів, серед яких найбільш важливими є низький рівень державних видатків на ОЗ, необ'єктивність офіційних даних медичної статистики, велика кількість призначень лікарських препаратів (ЛП) при лікуванні більшості нозологій, наявність великого обсягу спеціалізованої інформації у доступних для пацієнта джерелах, побічні реакції при застосуванні ЛП, низька ступінь комплаєнтності більшості пацієнтів, поширення самолікування тощо. У свою чергу повноцінне фармацевтичне забезпечення повинно базуватися на якісній допомозі кожному конкретному пацієнту і повноті надання фармацевтичних послуг.

Метою нашого дослідження стало проведення аналізу підходів щодо оцінки фармацевтичної допомоги у системі фармацевтичного забезпечення населення у міжнародній практиці з використанням методів контент-аналізу, історичного, логічного аналізу, мета-аналізу.

За результатами аналізу міжнародного досвіду надання медичної і фармацевтичної допомоги (ФД) у країнах ЄС, США і Канаді нами проведено узагальнення основних складових управління фармакотерапією на всіх її рівнях. Встановлено, що ефективне функціонування системи фармацевтичного забезпечення населення ґрунтується на постійній взаємодії учасників процесу надання ФД – лікарів, фармацевтів і пацієнтів – та передбачає своєчасне визначення доцільності призначення основних та додаткових ЛП і проведення діагностики основного й супутніх захворювань, забезпечення доступності ефективних ЛП, проведення повноцінної фармацевтичної опіки, участь пацієнта у наданні ФД, здійснення систематичного моніторингу медичної допомоги, ведення документації і встановлення системи взаємозв'язку між учасниками процесу надання ФД, створення системи управління результативністю ФД.

Необхідно зазначити, що світовий досвід розробки підходів щодо оцінки ФД у країнах з обмеженим фінансуванням системи ОЗ свідчить про ефективність впровадження чотирьох етапного підходу в наданні ФД і відповідно оцінки її якості за показниками економічних, клінічних і соціальних результатів. При цьому до основних напрямків діяльності фармацевтичних служб віднесено управління фармацевтичним забезпеченням на рівні суб'єктів ринку, забезпечення цілеспрямованого, економічно ефективного та безпечного використання ЛП, популяризація здорового способу життя та профілактики захворювань.

Як відомо, усі процеси і процедури оцінки ФД мають на меті забезпечення контролю за обігом та раціональним використанням ЛП і передбачають формулювання і впровадження методик і нормативів, створення відповідних організаційних форм на рівні суб'єктів ОЗ, локалізація та управління джерелами фінансування, моніторинг і дослідження втручань та співставлення терапевтичних результатів, розподіл людських ресурсів. Встановлено, що практичне впровадження даної системи організації ФД підвищує якість послуг, що надаються, створює систему внутрішньої і зовнішньої підзвітності, підвищує інформованість споживачів.

Таким чином, можна стверджувати, що сучасна тенденція переорієнтації взаємовідносин лікар – пацієнт – провізор на підвищення відповідальності кожного з елементів процесу надання ФД і, як результат, створення узгодженого процесу функціонування соціально-ефективної системи фармацевтичного забезпечення на всіх рівнях, повинна базуватися на безперервній оцінці всіх суб'єктів системи ОЗ і використання адаптованого підходу до впровадження систем оцінки якості.